

RESEARCH OF RISK GROUPS AMONG THE POPULATION OF ZAVET MUNICIPALITY, RAZGRAD REGION

Abstract: In recent years, small municipalities in the Republic of Bulgaria have experienced problems of a similar nature. The article presents an analysis of the demographic situation in Zavet municipality, Razgrad region. The factors that have a direct bearing on the occurrence of risk in certain groups of the population are outlined. Based on the identified factors, the following risk groups of the population of the mentioned municipality were identified: children with disabilities; children raised by one parent; children whose parents work abroad and are raised by a grandparent; persons with disabilities; elderly and old people living alone. Data from a study of normative documents are presented, regarding the number of persons from each specified category; the factors that create risk for them; identified needs and problems. Based on the analysis of the situation, the author's view is presented regarding the ways to reduce or eliminate the risk in the mentioned groups of the population.

Author information:

Evgeniya Bratoeva

Principal Assist. Prof. PhD of Social Work
“Angel Kanchev” University of Ruse
Department of Management and Social Work
✉ jeni_bratoeva1999@abv.bg
🌐 Bulgaria

Keywords:

population, risk groups, risk factors

Fikrie Zyulkyar

“Angel Kanchev” University of Ruse
Department of Management and Social Work
✉ fiki_1978@abv.bg
🌐 Bulgaria

ВЪВЕДЕНИЕ

През последните години малките общини в Р. България изпитват проблеми със сходен характер – обезлюдяване, вследствие високите нива на миграция и ниска раждаемост и висока смъртност; високо ниво на безработица, вследствие липсата на работни места; ниски доходи на населението; ранно отпадане от образователната система; закриване на училища в малки населени места; липса на постоянна медицинска помощ; липса на лечебни заведения от болничен тип и аптеки и др.

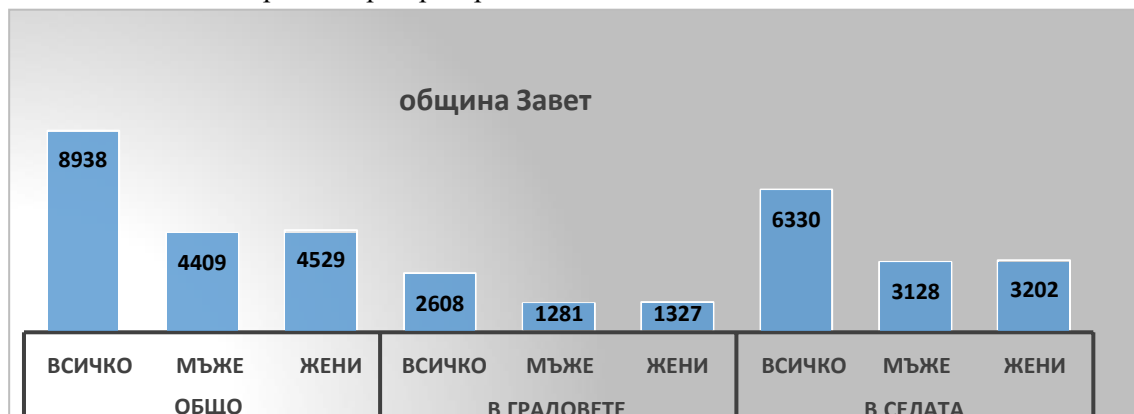
Икономическите и демографски проблеми през последните години налагат промени в политиките по отношение на уязвимите и рискови групи от населението - децата в риск, хората с увреждания, самотно живеещите възрастни хора. Проучването на ситуацията в община Завет е фокусирано върху потребностите от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социално-икономически проблеми и хоризонтални политики за социално включване на уязвимите общности и рискови групи. Оценката на потребностите е основа за планирането -

необходима е, за да може планирането да отговори на реалните нужди от социални услуги за рисковите групи, да съответства на реалните възможности и капацитет на местните партньори за осигуряване на необходимите услуги и в по-широк план – да съответства на дългосрочните тенденции в развитието на община Завет. Значението на предоставянето на социална подкрепа в социалните услуги цели повишаване на социалното благополучие и качеството на живот.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Демографска характеристика на населението на община Завет, област Разград.

Територията на община Завет е разположена в северната част на област Разград. С площта си от 273,872 km² заема 4-то място сред 7-те общини на областта, което представлява 11,27% от територията на областта. Сред населените места с най-голяма площ от 59,738 км² е общинския град Завет. Населението му по численост също е най-многобройно в общината и наброява 3854 лица, регистрирани по постоянен адрес и 2979 лица по настоящ адрес ¹. Общият брой население на община Завет е 8938 души, което представлява 0,13 % от общото население на страната. На фигура 1 е представена информация за разпределението на населението на община Завет по вид населено място и по признак „пол“. От графиката е видно, че преобладаващата част от населението в общината са жители на селата. По признак, „пол“ се отчита относително равномерно разпределение.

Фиг. 1: Население на община Завет (Източник: НСИ)

В таблица 1 е представена в разгърнат вид структура на населението на община Завет, разпределени по критерии „пол“, „лица под трудоспособна възраст“, „лица над трудоспособна възраст“ и „лица в трудоспособна възраст“. Посочени са числовите стойности по показателите общо за община Завет и са изведени такива, касаещи населението на град Завет.

Анализът на демографската ситуация в община Завет позволява да бъдат направени следните заключения:

- Намаление на раждаемостта в по-голямата част от населените места в общината.

СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНА ЗАВЕТ ПОД, ВЪВ И НАД ТРУДОСПОБНА ВЪЗРАСТ И МЕСТОЖИВЕЕНЕ КЪМ 31.12.2020 Г.						
Завет	Общо			В т.ч. в гр. Завет		
Възрастови категории	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
ОБЩО	8938	4409	4529	2608	1281	1327

¹ Източник: Главна дирекция ГРАО

Под трудоспособна възраст	1290	641	649	417	207	210
В трудоспособна възраст	5392	2939	2453	1596	866	730
Над трудоспособна възраст	2256	829	1427	595	208	387

Табл. 1: Население под, над и в трудоспособна възраст в община Завет (Източник: НСИ)

- Спад на дела от населението в подрастваща възраст (5-15 години) като бъдещ трудов потенциал и в активна трудоспособна възраст (35-65 години).
- Застаряване на населението като цяло.
- Еднообразният характер на производството (развитие главно на селското стопанство) осигурява ниска заетост на населението, наличие на безработица, свободни трудови ресурси и висока подвижност на трудовите кадри. Измерена с трудови пътувания извън Общината води до рискове от продължаваща миграция на населението към други по привлекателни региони или чужбина.

Следните фактори имат пряко отношение към рисковите групи и развитието на социални услуги в Община Завет:

- тенденция към намаляване на населението;
- застаряване на населението;
- нарастване на равнището на общата смъртност;
- намаляваща раждаемост и отрицателен естествен прираст;
- постоянен дял на деца и лица с увреждания.

Фактори, които пораждаат риск за различните групи от населението.

Идентификацията на групите в риск очертава и съпътстващи групи, които също се нуждаят от подкрепа. За живущите в Общината се очертават следните **фактори, пораждащи риск**:

- безработицата (нерегистрирани безработни);
- ниските доходи;
- ниското образование и липсата на такова;
- структура на семейството - влошен психоклимат в семейството;
- ограничен достъп до здравни услуги за хората с увреждания;
- висок дял здравно неосигурени лица;
- домакинства, в които има член от семейството със сериозен здравословен проблем и необходимост от постоянно обгрижване в домашна среда;
- висок дял на самотно живеещите възрастни лица;
- висок дял на лицата над 65 годишна възраст, при които са диагностицирани повече от едно сериозни хронични заболявания.

Рискови групи сред населението на община Завет, област Разград

Проучването на рисковите групи в община Завет е фокусирано върху потребността от социални услуги, разглеждани в общия контекст на социо-икономическите проблеми, политики и мерки за социално включване на уязвимите общности и групи от населението в общината. Обхватът на темите на проучването включва широк кръг социо – икономически проблеми, демографски тенденции, общо състояние на сектора социални услуги в община Завет като: човешки ресурси, достъп, капацитет и качество на наличните и необходими услуги.

В географско отношение обхватът на проучването покрива територията на община Завет с принадлежащите и населени места.

Характеристика на рисковите групи в община Завет.

Рисковите групи са анализирани за планирането на социалните услуги, които се отнасят до: индивиди, групи, общности.

1) Деца с увреждания

Информацията за хората с увреждания има важно ключово значение за формирането на политики в областта на интеграцията на хората с увреждания и техните семейства в икономическия и социалния живот. Броят на децата с увреждане до 16-годишна възраст в община Завет общо са 23 бр., които според вида и степента на увреждане са разпределени по следния начин:

- над 90% с чужда помощ -2 деца;
- от 71% до 89,99% с чужда помощ -3 деца;
- от 71% до 89,99% без чужда помощ - 5 деца;
- от 50% до 70,99% с чужда помощ - 5 деца;
- от 50% до 70,99% без чужда помощ са 8 деца

Броят на децата с увреждане над 16-годишна възраст в община Завет общо е 7 бр., които според вида и степента на увреждане са:

- над 90% с чужда помощ - 1 дете;
- от 71% до 89,99% без чужда помощ - 3 дете;
- от 50% до 70,99% без чужда помощ - 3 деца².

Проблеми на семействата, в които има дете с увреждане:

- липса на достъпна среда - При недостъпна среда част от самотните майки нямат възможност самостоятелно да осигурят транспорт на децата и разчитат на помощта на роднини и приятели.
- липса на възможности за транспорт от селата до съответните здравни услуги и лечебни заведения;
- недостатъчно средства за осигуряване на необходимите здравни грижи - лекарства, специализирано лечение и покриване на разходите за консумативи;
- заплатата на личен асистент е основният източник на доходи за почти всички родители - като повечето от тях не получават помощи, различни от тези по Закона за интеграция на хората с увреждания;
- затруднен достъп до образование - част от децата във възраст, подлежащи на задължително обучение, не посещават училище.

Семействата на всички деца с увреждане се нуждаят от подкрепа за отглеждане на децата, като тази необходимост е по-силно изразена при самотно живеещите родители и семействата, в които единият от родителите е личен асистент.

Сфери на интервенция за преодоляване на проблемите:

- Ранна интервенция, консултиране, подкрепа за обучения и осигуряване на добра грижа.
- Осигуряване на форми на почасова и дневна грижа.
- Разширяване на спектъра на услуги за рехабилитация в общността.

---

² Данните за предоставени от ОПЛ, практикуващ на територията на община Завет и са актуални към 30.12.2020 г.

- Включване на децата в системата на образованието.
- Интеграция на децата с увреждане с връстниците им.
- Осигуряване на достъпна среда.
- Подкрепа на родителите на деца с увреждания за осигуряване на трудова заетост и на дневни грижи за децата.

От анализа на потребностите на различните групи деца с увреждания могат да бъдат изведени следните изводи:

- Необходимо е да се доразвива включващото образование за децата и учениците със специални образователни потребности.
- Част от децата с увреждания в училищна възраст остават извън образователната система.
- Недостатъчна е психологическата подкрепа за родителите, необходимо е разкриване на услуги, насочени към работа със семейството.
- Необходимост от допълнителна информираност и ангажираност на обществото.
- Броят на децата с увреждания ги поставя на първо място в групата на децата в риск.
- Необходимо е да се разкрият услуги за деца с и без увреждания.

2) Деца в риск

Лора Рашкова в своя публикация представя подробно изследване относно държавната политика по отношение на закрилата на децата в Р. България. В заключение изследователят посочва „ Държавата защитава и гарантира основните права на детето във всички сфери на обществения живот за всички групи деца съобразно възрастта, социалния статус, физическото, здравословно и психическо състояние, като осигурява на всички подходяща икономическа, социална и културна среда, образование, свобода на възгледите и сигурност.“³

По данни на ДСП - Кубрат в община Завет са регистрирани 109 деца, отглеждани от семейства, обект на ежемесечно социално подпомагане. На територията на общината има 30 многодетни семейства. Не малка е и числеността на децата, отглеждани от един родител. Към тази група се включват: деца от социално слаби семейства; деца от малцинствени групи; деца на самотни родители и деца без родители; деца от многодетни семейства; деца на родители с увреждания. По-голямата част от семействата на социално подпомагане са от етническите малцинства, сред които най – вече роми. Много често тези деца живеят с един родител (най-често майки), с влошен психо-социален климат в семейството, което е предпоставка за попадане на децата в криминогенна среда. Семействата им са с по-ниски доходи, което ограничава достъпа им до качествени здравно-социални и образователни услуги. Това ги поставя в лоша стартова позиция и намалява шансовете им за успешна реализация в живота. При тях също съществува голям риск от институционализиране⁴.

3) Лица с увреждания

Информацията за лицата с увреждания има важно ключово значение за формирането на политики в областта на интеграцията на хората с увреждания и техните семейства в икономическия и социалния живот. Тази целева група обхваща лица с физически, умствени, психически и множествени увреждания. Хората с увреждания са по-уязвими на бедност, социално и икономическо изключване, често не получават необходимите им здравни грижи и

³ Rashkova, L., „The planning of the state policy for child protection. National strategy for the child and national program for child protection“, SocioBrains, ISSUE 77, January 2021, pp.55-60,

⁴ Общинска стратегия за развитие на социалните услуги в Община Завет (2016 – 2020)

имат ограничен достъп до образование и трудова заетост. Увреждането има своите непреки последици, които се понасят не само от хората с увреждания и техните семейства, а от цялото общество, изразяващи се в увеличени социални разходи и загуба на производителност, които трудно могат да бъдат измерени. Предоставянето на подкрепа за хората с увреждания чрез социални услуги, което изразходва големи количества ресурси, поставя въпроса за ефективността на реализираните дейности, която има своята стойност както за индивидите, така и за семействата и общността като цяло. Често хора, които по запазили способността си за самостоятелен начин на живот след прекаран инсулт или усложнения на хронични заболявания, получават физически или други увреждания и съответно се появява необходимост от адекватни социални услуги, съобразени с тези увреждания. Във връзка с това изключително важно е да се предвидят превантивни услуги и програми с ранна степен на интервенция, насочени предимно към възрастните и хората с увреждания, като целта е осигуряване на възможности за по-нататъшно личностно развитие, за пълноценно участие в социалния живот за предотвратяване на по-следваща институционализация. Развитието на мобилните услуги на терен и услугите в домашна среда като *Личен асистент* и *Домашен помощник* допринасят за задоволяване на потребностите на възрастни в неравностойно положение, които са запазили способността си за самостоятелен начин на живот.

По данни на дирекциите „Социално подпомагане“ в община Завет хората с увреждане според степента трайно намалена работоспособност са както следва:

- от 50% до 70,99% трайно намалена работоспособност – 467 лица;
- от 71 до 89,99% трайно намалена работоспособност – 375 лица;
- над 90% – трайно намалена работоспособност – 80 лица;
- над 90% с чужда помощ – 74 лица.

Броя на хората с увреждане, разпределени по териториален признак са: гр. Завет 241 бр.; с. Брестовене 255 бр.; с. Острово 182 бр.; с. Веселец 116 бр.; с. Прелез 96 бр.; с. Сушево 52 бр. и с. Ив. Шишманово 54 бр.⁵

Основните идентифицирани проблеми на хората с увреждания са:

- недостиг на здравни услуги и рехабилитация;
- изолация от пазара на труда;
- ниски доходи на лицата и семействата;
- социална изолация в общността;
- недостатъчна дневна/почасова грижа;
- липса на подкрепа за семейството;
- недостатъчно адаптирана архитектурна среда.

Основните идентифицирани потребности са:

- Предоставяне на услуги за възстановяване и рехабилитация;
- Изграждане на умения за независим живот;
- Обучения за активно включване на пазара на труда;
- Осигуряване на подкрепа за семейството;
- Доразвиване и доизграждане на достъпността на архитектурна среда;
- Подкрепа за социално включване в общността.

---

⁵ Данни, получени от Дирекция “Социално подпомагане” – гр. Кубрат, чрез писмо с изх. № 94Ф-00-277/24.03.2022 г.

В групата на хората с увреждания могат да се обособят няколко специфични под групи, които имат нужда от диференцирана подкрепа:

- лица с повече от едно хронично заболяване, даващо степен на увреждане;
- самотни възрастни хора с увреждания;
- хора с увреждания, които имат нужда от придружител, подкрепа във всекидневния живот ⁶.

4) *Самотно живеещи възрастни и стари хора* ***Рискови групи сред възрастните и старите хора***

Възрастните хора представляват една от най-големите групи лица с потребности от социални услуги и съответно ангажират голямата част от ресурсите за предоставянето им. Стареенето е обща биологична закономерност; проявява се анатомични и функционални промени в организма, които водят към прогресивно спадане на жизнената дейност и смърт. Стареенето засяга телесните и психичните функции и е свързано с намалена приспособимост на организма. От значение за стареенето са условията на живот и труд, наследствени фактори и др. Процесът на стареене във всеки човек се извършва индивидуално. От особена важност е да се подчертае, че възрастните и старите хора са възрастови групи, която имат социално специфични характеристики и потребности. През последните десетилетия в България се наблюдава устойчива тенденция на застаряване на нацията. Община Завет следва общата тенденция за страната. Относителният дял на старите хора (65+) към населението в трудова възраст (от 15 до 64 години) е най-важния показател за стареенето на населението. Той е индикатор за възможностите на осигуряване на икономическа сигурност и благосъстояние на старите хора. В глобален мащаб този дял нараства от 8,5% през 1950 до около 10,9% през 2000 г. като се прогнозира стабилен растеж до около 15,8% до 2025 и 25,3% до 2050. Двете основни детерминанти на глобалното стареене са свързани с увеличаване продължителността на живота и намаляване на раждаемостта, което рефлектира върху нарастване на средната продължителност на живота ⁷.

Отчита се увеличаване на броя на възрастните и старите хора с потребност от специализирани и постоянни медицински грижи, както и тези с деменция. Съществен процент от хората от третата възраст с потребности от социални услуги може да бъде причислен към групата на хора с увреждания. Така разграничаването на двете групи става много трудно. Често хора, които са запазили способността си за самостоятелен начин на живот след прекаран инсулт или усложнения на хронични заболявания, получават сетивни, физически или други увреждания и съответно се появява потребност от адекватни социални услуги, съобразени с тези увреждания.

□ *Стари хора с увреждания*

Въпреки предоставяните в община Завет през последните □ години социални услуги за възрастни хора по различни проекти и Оперативни програми, все още е необходимо да се положат усилия за развитие на услуги, насочени към:

- разширяване на дневната/почасова грижа;
- преодоляване на недостига на здравни грижи – рехабилитация;
- подкрепа в общността за подобряване на контактите и общуването;
- подкрепа в семейството.

⁶ Валентина Златанова – Стареене и неравенства- София, 2015

⁷ Пак там

□ **Самотно живеещи стари хора**

Самотно живеещите стари хора представляват една от най-големите групи лица с потребности от социални услуги и съответно ангажират голямата част от ресурсите за предоставянето им. През последните десетилетия в България устойчивата тенденция на застаряване на нацията намира своята проекция и по отношение на населението на община Завет. На територията на община Завет, самотно живеещите лица в над трудоспособна възраст са 595, от които 208 мъже и 387 жени. По населени места, както следва: Завет - 65, Брестовене 42, Острово 68, Прелез 39, Сушево 22, Веселец - 26, Ив. Шишманово - 28⁸. Тези хора все повече нарастват през последните години, те са със затруднения в самообслужването и имат нужда от услуги и грижа в домашна среда или от резидентна грижа. Изискват се спешни мерки за разкриване на услуги в домашна среда, дневни центрове така че да се осигури достоен живот за тези хора. Предоставянето на социални услуги не следва да се приема единствено и само като финансова помощ. Стремехът е към изграждане на мрежа от социални услуги, насочени към подпомагане, интегриране, закрила, рехабилитация, консултация и посредничество между възрастните хора, хората с увреждания, деца и семейства и институции.

Често срещана практика е самотно живеещи стари хора, които не разполагат със самостоятелни жилища и нямат близки, за да им осигурят адекватна подкрепа и услуги в домашна среда, да се насочват към специализираните институции. В резултат на това старите хора са настанявани в специализирани институции, поради липса на алтернатива за предоставяне на грижи в домашна среда и/или недостатъчни финансови средства. От друга страна, голяма част от хората в средна възраст напускат България и оставят родителите си без подкрепа или прекъсват връзката със семейството си.

Основни проблеми на самотните стари хора са:

- затруднен достъп до здравни услуги;
- затруднен достъп до лекарства;
- предоставяне на достатъчна подкрепа за ежедневните грижи в дома – помощ при самообслужване, поддържане на хигиена, пазаруване, придружаване;
- необходимост от осигуряване на социални контакти и психосоциална подкрепа;
- необходимост от задоволяване на нуждите от предоставяне на достатъчни почасови/дневни грижи;
- предоставяне на достатъчна психосоциална подкрепа;
- осигуряване на възможност за ползване на услуги за закупуване на лекарства, плащане на сметки и др.;
- продължаване на добрата практика за въвеждане на информационните и комуникационни технологии при обгрижването на възрастни хора в домашна среда с цел оказване на навременна подкрепа при спешно възникнали ситуации.

Въз основа на анализа на състоянието на социалните услуги за самотно живеещи стари хора, могат да се изведат **основните принципи и насоки за промяна в системата на тези социални услуги:**

✓ Услугите следва да се фокусират върху предоставяне на грижа и подкрепа за хората в напреднала възраст в тяхната домашна среда. Независимо от интереса и предпочитанията на част от хората към услуги в специализирани институции, е необходимо да се разширяват

⁸ По данни на НСИ

разработените модели на услуги в домашна среда, които позволяват запазването на самостоятелен начин на живот. Същевременно, потребителите трябва да получат възможност за избор и да бъдат подкрепяни при вземане на решение коя е услугата, която в максимална степен отговаря на техните потребности.

□ Необходимо е да се работи в посока разкриване на междинни социални услуги между болниците и специализираните институции, които да посрещат нуждата от дългосрочна грижа без институционализация. Все още липсват услуги в общността за стари хора, които излизат от болнични заведения и са със здравословни проблеми, изискващи дългосрочна грижа. Ако близките на тези хора не могат да им осигурят грижи в домашна среда, алтернативата за тях са специализираните институции. □ Специализираните институции обаче не са болнични заведения и не разполагат с необходимия медицински персонал. Наред с това, настаняването на лежачо болни в специализирани институции за социални услуги влияе и на останалите потребители в институцията – при съществуващата материална база и ограничена възможност за самостоятелни стаи съжителството е трудно и това дава отражение цялостно върху качеството на услугите за всички настанени.

□ Необходимо е да се прилага интегриран подход при структуриране на социалните

услуги за възрастни. По отношение на хората над 65 г. разграничаването на социалните услуги от здравните е много трудно. При наличието на два различни бюджета за социални и здравни услуги и делението между лечебни заведения и заведения, предоставящи социални услуги, е необходимо социалните услуги за възрастни да се разработват и предоставят в партньорство между ангажираните институции и доставчици на услуги, имащи отношение към тази целева група, напр. община, държавните институции, НПО и др. Услугите следва да се предоставят въз основа на интегриран анализ на техните потребности (включително здравословните), планиране и координация от страна на всички ангажирани участници.

□ За да се предлага адекватен отговор на потребностите, трябва да се обхванат всички категории стари хора, включително бездомни и просещи.

□ Необходимо е да се разработят и разкрият модели на превантивни социални услуги с ранна степен на интервенция, имащи за цел предотвратяването на загубата на независимостта на старите хора и тяхната социална изолация. Нужни са превантивни модели на социални услуги, насочени към работа със семействата и близките.

□ Необходимо е да се укрепи капацитета на областта /в частност общината/ и на доставчиците на социални услуги за прилагане на интердисциплинарен подход при предоставяне на социални услуги за стари хора, както и да се инвестира в човешки ресурс, специалисти и екипи, подготвени да работят с тази рискова група. Необходими са повече обучения и гериатрична специализация на ангажирания персонал. Затова следва да се търсят партньорства с организациите, работещи в сферата на услуги, с професионални организации и учебни заведения, подготвящи социални работници, рехабилитатори и медицински персонал, както и взаимодействие с други организации, имащи отношение към сферата на социални услуги за хора в третата възраст;

□ Необходимо е въвеждането и използването на съвременни информационни комуникационни технологии решения при предоставянето на услуги в домашна среда за да се повиши ефективността и ефикасността на този вид услуги и се оптимизират разходите за тях⁹.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Жителите на община Завет са 8938 човека, което представлява 0,13 % от общото население на страната. 2608 човека (29,18 %) от тях живеят в общинският град Завет. В община Завет няма лечебни заведения от болничен тип. На територията на общината функционират четири лечебни заведения, предоставящи доболнична помощ. Делът на здравноосигурените лица в община Завет е по-висок в сравнение със средния такъв за страната. На фона на високия процент здравноосигурени жители община Завет е сред общините в страната с най-голям недостиг на лекари. В община Завет се наблюдава засилващ се процес на демографско остаряване, изразяващ се в прогресивно относително намаляване на населението в началните и увеличаване в средните и високите възрасти. Застаряването на населението в община Завет поражда редица здравни, социални и икономически проблеми. Миграционните процеси са ясно изразени от селата към града и от общината към по-големите градове на страната и чужбина. През последните години се отчита намаление на населението в община Завет, което е резултат както от баланса между заселванията и изселванията, така и от баланса между ражданията и смъртността. По-голяма е тежестта на миграционните движения в сравнение с естественото движение на населението. Отрицателната динамика на населението е свързана и с промени в неговата възрастова структура.

По данни на Дирекция “Социално подпомагане” в община Завет са регистрирани 30 деца с

⁹ Областно планиране на социалните услуги Анализ на ситуацията и оценка на потребностите от социални услуги в Столична община и Област София Доклад - Април 2016 г.

различни по степен на увреждане и 996 пълнолетни лица с увреждания. По данни на РУ гр. Кубрат самотно живеещите стари хора в община Кубрат са 117 лица. По данни на ДСП - Кубрат в община Завет са регистрирани 109 деца, отглеждани от семейства на подпомагане от ППЗСП. На територията на общината има 30 многодетни семейства. Не малка е и числеността на децата отглеждани от един родител.

В структурата на заболяванията сред населението в Община Завет водещо място имат социално-значимите болести – сърдечно-съдови, белодробни, психични заболявания, диабет. Семействата на всички деца с увреждане се нуждаят от подкрепа за отглеждане на децата, като тази необходимост се проявява при самотно живеещите родители и семействата, в които единият от родителите е личен асистент.

Сред пълнолетните лица с увреждания в община Завет могат да бъдат обособени следните специфични групи, които имат нужда от диференцирана подкрепа: хора с повече от едно хронично заболяване, даващо степен на увреждане; самотни възрастни хора с увреждания; хора с увреждания, които имат нужда от придружител, подкрепа във всекидневния живот.

Представените данни извеждат необходимостта от разкриване на интегрирани здравно-социални услуги на територията на община Завет, които да предоставят дългосрочна грижа в домашна среда или в общността и с дейност, приоритетно насочена към възрастните и стари хора.

References:

1. Obshtinska strategiya za razvitie na sotsialnite uslugi v Obshtina Zavet (2016 – 2020)
2. Oblastno planirane na sotsialnite uslugi. Analiz a situatsiyata I otsenka na otrebnostite ot sotsialni uslugi v Stolichna obshtina I Oblast Sofiya. Doklad. April 2016
3. **Rashkova, L.,2021:** „The planning of the state policy for child protection. National strategy for the child and national program for child protection“, SocioBrains, ISSUE 77, January 2021, pp.55-60
4. **Zlatanova, V., 2015:** Stareene i neravenstva, Sofiya